

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 17.11.2025

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.11.2025

Päijät-Hämeen maakuntakaava 2060 luonnos, Lahden kaupungin lausunto

5392/10.02.01.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

yleiskaava-arkkitehti, Johanna Sääksniemi, 050 518 4445

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 luonnoksesta.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen maakuntahallitus on kokouksessaan 15.9.2025 (103 §) hyväksynyt Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 luonnoksen asetettavaksi nähtäville. Kaavaluonnos ja valmisteluaineisto ovat alueidenkäyttölain 62 §:n ja maankäyttö ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti nähtävillä 29.9.–4.11.2025.

Lahden kaupungilta on pyydetty lausuntoa luonnoksesta ja lausumiselle on saatu lisää aikaa 18.11.2025 asti. Lahden kaupungin lausunto on valmisteltu laajassa yhteistyössä kaupunkiympäristön palvelualueella.

Lahden kaupunki lausuu Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 luonnoksesta seuraavaa:

Tiivistelmä

Maakuntakaava on tärkeä maakunnan kasvun ja elinvoiman mahdollistaja. Samalla maakuntakaava edistää myös monia tärkeitä seudullisia tavoitteita, kuten yhdyskuntarakenteen eheyttä, luonnon monimuotoisuutta, erilaisten seudun pito- ja vetovoivaa vahvistavien arvojen säilymistä, ilmastotavoitteita ja kestävästä kaupunkiliikunnasta. Osa tavoitteista kytkeytyvät vahvasti MAL-sopimukseen. Maakuntakaavan aluevaraukset luovat puitteet kuntakaavoitukselle. Vihreän siirtymän, kiertotalouden ja korkean jalostusasteen teolliset investoinnit edellyttävät tulevaisuudessa entistä laajempaa ja selkeämmin profiloitua tonttitarjontaa. Lahden kaupunki katsoo, että maakuntakaavatyössä tärkeintä on edistää strategisesti tärkeiden ja hyvin saavutettavien seudullisten elinvoima-alueiden kehittymistä. Tällainen alue on Lahden, Hollolan ja Orimattilan alueelle sijoittuva eteläinen seudullinen elinkeinoelämän kasvuvyöhyke, jolla Lahden eteläinen kehätie on parantanut saavutettavuutta ja jota myös Miekkiön uusi eritasoliittymä tulevaisuudessa palvelee ja vahvistaa. Maakuntakaavan luonnoksessa on osoitettu tarpeellisia uusia yhtenäisiä aluevarauksia tälle ylikunnalliselle alueelle, mutta niitä tarvitaan ehdotusvaiheessa lisää.

Asuminen ja keskusverkko

Maakuntakaavan taajamatoimintojen alueen pääkäyttötarkoitus on asuminen. Taajamatoimintojen alue käsittää myös palveluja, työpaikkoja, teollisuutta, virkistystä sekä liikenne- ja viheralueita. Alueisiin kohdistuu muitakin tavoitteita

mm. yhdyskuntarakenteen eheydestä, asuinalueiden viihtyisyydestä ja laadusta, sosiaalisesta tasapainoisuudesta sekä kestävästä liikkumisesta.

Lahden kaupunki pitää seuraavia, maakuntakaavaluonnoksen taajama-alueisiin tehtyjä, muutoksia toimivina: Villähteellä taajamatoimintojen aluetta (A 115 voimassa olevassa maakuntakaavassa) on laajennettu Haravakylään asti voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna mahdollistamaan taajaman laajentuminen pitkällä aikavälillä. Alueella on maakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Kunnaksen ja Lehmuksen taajamatoimintojen aluetta (A 86 ja A 106 voimassa olevassa maakuntakaavassa) on muutettu voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna supistamalla aluetta Kunnaksessa ja laajentamalla aluetta Lehmuksessa.

Maakuntakaavaluonnoksessa esitetty Lahden keskustatoimintojen alue vastaa Lahden yleiskaavaa 2035 ja on kaupungin tavoitteiden mukainen, vaikka keskustatoimintojen aluetta on voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna supistettu radan eteläpuolelta ja siinä on pieniä eroavuuksia sekä idässä Paavolassa että pohjoisessa Ankkurissa.

Nastolan aluekeskuksen (Rakokivi) keskustatoiminnot on esitetty maakuntakaavaluonnoksessa pistemäisellä kohdemerkinnällä voimassa olevan maakuntakaavan aluemerkinän sijaan. Tämä on seudullinen linjaus ja kohdemerkintä palvelee Rakokiven kokoisen keskuksen tapauksessa hyvin, mutta voimassa olevaan maakuntakaavasta poiketen se jättää Nastolan kirkonkylän keskustatoimintojen ulkopuolelle – mikä sinänsä vastaa Lahden yleiskaavaa 2035 – mutta tällöin kirkonkylä tulisi huomioida keskustatoimintojen alakeskuksena (ks. ao. kappale).

Maakuntakaavaluonnoksessa Kiveriö on esitetty keskustatoimintojen alakeskuksena ja Hennala, Nastolan kirkonkylä sekä Villähde on jätetty esittämättä keskustatoimintojen alakeskuksina Lahden yleiskaavasta 2035 poiketen.

Keskustatoimintojen alakeskukset Lahden alueella suositellaan esittämään maakuntakaavassa Lahden yleiskaavan 2035 mukaisesti eli Kiveriö jätettäisiin esittämättä keskustatoimintojen alakeskuksena, ja Nastolan kirkonkylä, Villähde ja Hennala suositellaan esitettäväksi keskustatoimintojen alakeskuksina. Voimassa olevasta maakuntakaavasta poiketen Uusikylä on jätetty maakuntakaavaluonnoksessa esittämättä keskustatoimintojen alakeskuksena, mikä vastaa hyvin Lahden yleiskaavaa 2035.

Voimassa olevasta maakuntakaavasta poiketen kylät on esitetty maakuntakaavaluonnoksessa vain tekstimerkinnällä ilman pistemäistä kohdemerkintää tai aluemerkinä sekä ilman jaottelua lähikeskuskyläin, maaseutukyläin ja haja-asutuskyläin. "Asutusrakenne"-liitekartasta kylät löytyvät pistemäisellä kohdemerkinnällä ilman jaottelua. Kylien jaottelusta luopumista on käsitelty "Kylätarkastelu"-selvityksessä ja se vaikuttaa perustellulta. Kaavakartassa kylät voisi olla hyvä kuvata pistemäisin kohdemerkinnöin "Asutusrakenne"-liitekartan tavoin, jotta ne erottuvat paremmin taustakartan nimistöstä.

Elinkeinot

Maakuntakaavalla on keskeinen rooli uusien yritys- ja työpaikka-alueiden mahdollistajana. Maakuntakaavassa esitetyt aluevaraukset luovat puitteet elinkeinoelämän sijoittumiselle ja kasvulle ja ohjaavat kuntien yleiskaavoitusta. Tärkeää on edistää strategisesti tärkeiden ja hyvin saavutettavien seudullisten elinvoima-alueiden kehittymistä.

Lahti on päättänyt profiloitua vihreän siirtymän, kiertotalouden ja korkean jalostusasteen teollisten investointien kohteena ja saavuttanut siinä viime aikoina menestystä. Jotta tämä kehitys voisi jatkua, tarvitaan tulevaisuudessa entistä laajempaa ja selkeämmin profiloitua tonttitarjontaa.

Euroopassa on käynnissä kiivas kilpailu merkittävistä vihreän teollisuuden investoinneista ja tässä kilpailussa Etelä-Suomi ja Lahti alueina ovat tiiviisti mukana.

Akkutehtaat, vetylaitokset ja uusiutuvan energian tuotantokapasiteetti vaativat usein huomattavia maa-alueita, joiden kokoluokka liikkuu sadoissa hehtaareissa. Tämä asettaa uusia vaatimuksia maankäytön suunnittelulle ja edellyttävät suuria tonttivarantoja, mittavaa infrastruktuuria ja sujuvaa kaavoitusta. Esimerkiksi vihreän siirtymän kannalta oleellisia teollisuustontteja on Lahdessa rajallisesti, eikä sijoittumisesta kiinnostuneille yrityksille ole aina pystytty tarjoamaan sopivia tontteja.

Maakuntakaavaluonnoksen yhteydessä on tehty elinkeinomerkintöjen osalta työpaikkamäärien tarkastelua yleispiirteisellä tasolla erillisenä selvityksenä. Tarkastelu antaa yleiskuvan elinkeinojen aluevarausten ja kohdemerkintöjen riittävydestä ja antaa mahdollisuuden tarkastella kaavalle osoitetun työpaikkatavoitteen mahtumista osoitettuihin merkintöihin.

Haasteena Lahdessa on, ettei kaupungissa ole tarpeeksi olemassa olevaa tonttitarjontaa suurta tilantarvetta tarvitsevien yritysten tarpeisiin, koska kaikkien houkuttelevimmat alueet on jo suurelta osin rakennettu. Haaste tulee eteen varsinkin siinä, että yritystonttien pitäisi olla myös hyvällä sijainnilla liikenneverkkoa ja palveluverkkoa ajatellen. Ongelmana on myös uusien työpaikka-alueiden sijoittuminen usein kallioisille ja mäkisille alueille, kun parhaat paikat on jo rakennettu. Myös maaperän pilaantuneisuus voi olla ongelmana. Vaikka maakuntakaava laskennallisesti mahdollistaa työpaikkojen sijoittumisen eri aluevarauksille, kilpailukykyisiä riittävän suuria alueita on kuitenkin osoitettu liian vähän.

Lahden eteläinen kehätie on parantanut saavutettavuutta eteläisellä seudullisella elinkeinoelämän kasvuvyöhykkeellä, joka sijoittuu Lahden, Hollolan ja Orimattilan alueelle. Maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu tarpeellisia uusia yhtenäisiä aluevarauksia tälle ylikunnalliselle alueelle, jota myös Miekkiön uusi eritasoliittymä palvelee ja vahvistaa. Lahden kaupunki edellyttää kuitenkin aluevarauksien

laajentamista siten, että mahdollisimman yhtenäinen elinkeinoelämän aluevaraus ulottuisi Syväojan teollisuus- ja työpaikka-alueelta eteläisen kehätien yli aina rautatien pohjoispuolisille pelloille saakka. Maakuntakaavaluonnoksessa Kukonkosken työpaikka-aluetta on jo laajennettu Rälssin maan- ja lumenvastaanottoalueen länsipuolelle, mutta elinkeinoelämän alueen tulisi laajeta tästä edelleen sekä pohjoiseen että etelään kehätien molemmilla puolilla. Alue sijaitsee valtateiden läheisyydessä ja kohtuullisen matkan päässä Lahden keskustasta. Hyvä näkyvyys vilkkaasti liikennöidyille väylille tekee alueesta houkuttelevan monille yrityksille. Kehätien pohjoispuolella kulkee Lahti Energian 110 kV voimajohto, mikä mahdollistaa liittymisen sähkön kantaverkkoon. Tämä on erityisen tärkeää esimerkiksi vihreän siirtymän teollisuus- ja energiaratkaisuille. Riittävän laaja työpaikka-alue mahdollistaa myös toimivien joukkoliikennedyhteyksien suunnittelun ja toteutuksen, mikä tukee kestävästä liikkumisesta ja alueen saavutettavuutta.

Pippon teollisuus- ja varastoalue: Pippon yritysalue sijaitsee keskeisellä paikalla lähellä Lahden keskustaa valtateiden 4 ja 12 risteyskohdassa, josta on erinomaiset yhteydet eri puolille Suomea. Voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna aluetta on laajennettu etelään. Koska alue on kansallisesti erittäin houkutteleva ja kasvava yritysalue olisi tutkittava Pippon teollisuus- ja varastoalueen laajentamista vielä kauemmaksi itään lähemmäksi Linnaistensuota.

Myös Pippon teollisuus- ja varastoalueen eteläpuolella sijaitsevalla taajama-alueella moottoritien varsi soveltuu paremmin teollisuusalueeksi kuin asumiseen.

Mäkelän työpaikka-alue: Voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna työpaikka-aluetta on laajennettu valtatie 4 itä- ja pohjoispuolella. Samalla Mäkeläntien ja radan välinen alue on rajattu työpaikka-alueen ulkopuolelle. Mäkeläntien länsipuolisen alueen merkintä tulisi tarkistaa vastaamaan Lahden yleiskaavaa 2035 ja lainvoimaista maakuntakaavaa. Samalla voisi laajentaa

työpaikka-aluetta kattamaan yleiskaavassa esitetty pieni kaupallisten palvelujen alue Alestiellä.

Lotilan työpaikka-alue: Voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna Lotilan työpaikka-alue on luonnoksessa laajentunut länteen Saksalankadun länsipuolelle ja korvannut osittain aikaisemman keskustatoimintojen merkinnän. Lahden yleiskaavassa Lepikonkadun pohjois- ja eteläpuoli on merkitty asuinalueeksi ja tälle alueelle parempi merkintä maakuntakaavassa olisikin taajamatoimintojen tai keskustatoimintojen alue, joka tarvittaessa paremmin mahdollistaisi alueen asemaavoittamisen tulevaisuudessa asuinalueeksi.

Muut kaavaratkaisut: Voimassa olevaan maakuntakaavan verrattuna Rakokiven teollisuusalueen ja Nastolan pysäkin työpaikka-alueen rajausta on tarkastettu laajemmaksi aiemman maakuntakaavan luonnonvaralogistiikan alueiden sekä yleiskaavan pohjalta. Myös Hennalan teollisuus- ja varastoalueen rajausta vanhan lasitehtaan eteläpuolella, Vipusen työpaikka-alueen rajausta sekä Jokimaan teollisuus ja varastoalueen rajausta ovat muutettu paremmin yhteneviksi Lahden yleiskaavan kanssa. Mukkulan työpaikka-alue on laajennettu sisältämään Niemen kampusalue, joka aikaisemmin oli taajamatoimintojen aluetta.

Kauppa

Maakuntakaavan tueksi on laadittu kaupallinen selvitys (2025), jossa on arvioitu vähittäiskaupan palveluverkon nykytila, kehitysnäkymät sekä ostovoiman ja liiketilatarpeen kehitys maakunnassa. Kaupan selvityksessä esitettiin päivitys merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajan tarkistamisesta.

Maakuntakaavan kaupan mitoitusta perustuu alueen väestöpohjaan sekä arvioituun väestömäärän ja kysynnän kehitykseen. Selvityksen perusteella kaupan enimmäismitoitusta on lähes kaikissa kunnissa pienennetty verrattuna voimassa olevaan maakuntakaavaan. Lahdessa keskustan ulkopuolisten kaupan alueiden

enimmäismitoitus on pienentynyt 845 000 kerrosneliömetristä 556 000 kerrosneliömetriin.

Enimmäismitoitukset ovat kaavaluonnoksessa liian matalia verrattuna asemakaavoissa jo annettuihin rakennusoikeuksiin. Alueella saattaa olla rakentamattomia tontteja, ja monilla jo rakennetuilla tonteilla on edelleen käyttämätöntä liiketilan rakennusoikeutta, jota ei voida jälkikäteen poistaa. Tämän vuoksi asemakaavojen mukaiset rakennusoikeudet voivat helposti ylittää maakuntakaavaluonnoksessa alueelle asetetun enimmäismitoituksen. Esimerkiksi Uudenmaankadun varrella maakuntakaavaluonnoksessa esitetty enimmäismitoitus on 76 000 k-m², kun aiemmin se oli 118 000 k-m² – luku, joka vastaa suunnilleen ko. alueelle asemakaavoissa annettuja rakennusoikeuksia.

Maakuntakaavan vähittäiskauppaa koskeva ohjaus perustuu alueidenkäyttölakiin. Valmisteilla olevan alueidenkäyttölain muutoksen tavoitteena on keventää vähittäiskaupan suuryksiköiden sääntelyä, joten velvoite keskustatoimintojen alueiden ulkopuolisten kaupan alueiden enimmäismitoituksen osoittamiseen maakuntakaavassa sekä velvoite esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajasta voivat mahdollisesti poistua vuoden 2026 alusta. Tulevaisuudessa maakuntakaavan tehtäväksi jäisi arvioida vähittäiskaupan tasapaino ja maakunnallinen merkittävyys osana kokonaismaankäyttöä. Tällä hetkellä on epäselvää, miten tätä käytännössä tulkitaan ja muodostuuko maakuntakaavan kaupan liian pienistä enimmäismitoituksista ongelmaa kuntakaavoitukselle. Lahden kaupunki edellyttää, että kaupan mitoituksia tarkastellaan ehdotusvaiheessa lisää, jos sille on alueidenkäyttölain muutoksien näkökulmasta tarvetta tai siitä muodostuu kuntakaavoitukselle ongelmaa.

Kaupallisten palvelujen alueet ja merkinnät: Maakuntakaavaluonnoksessa kaupallisten palvelujen aluemerkinällä (KM) on osoitettu keskustatoimintojen

ulkopuolella sijaitsevat laajat alueet, jotka on tarkoitettu merkitykseltään seudullisille vähittäiskaupan suuryksiköille tai myymäläkeskittymille.

Vähittäiskaupan suuryksiköitä on osoitettu myös km (vähittäiskauppa) ja kme (tilaa vaativa erikoistavarakauppa) -kohdamerkinnoilla. Aiemman kaavan kma –alueet eli kaupallisen kehittämisen kohdealueet on poistettu Udestakylästä ja Pippo-Kujalassa, mutta Pippo-Kujalan rajauksen sisällä ollut Pekanmäki on osoitettu kaavaluonnoksessa tilaa vaativan tai liikennettä palvelevan erikoiskaupan alueena (kme). Pekanmäen ratkaisu vastaa Lahden yleiskaavassa esitettyä maankäyttöä. Uudenkylän alueelle ei ole suunnitteilla vähittäiskaupan suuryksiköitä, joten Uudenkylän vähittäiskaupan kehittämisen kohdamerkinnojen poistaminen nähdään perusteltuna. Kauppa halutaan keskittää Nastolan alueella Rakokiven alueelle, Nastolan kirkonkylään, Kauppakaaren alueelle sekä Villähteen ja Erstan alueille.

Voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna Holman kaupallisten palvelujen alue on laajentunut itään Savontien pohjoispuolella, mikä vastaa suurelta osin yleiskaavan yhdistettyä kaupallisten palvelujen ja elinkeinoelämän aluetta. Alue on aikaisemmin maakuntakaavassa ollut taajamatoimintojen aluetta. Muutos on perusteltu, mutta merkinnäksi aivan alueen itäosassa sopii paremmin maakuntakaavan taajamatoimintojen aluemarkinta, joka vastaisi paremmin yleiskaavan kaavamerkintöjä.

Kauppakaaren kaupallisten palvelujen alue on puolestaan laajentunut länteen alueelle, joka yleiskaavassa on esitetty elinkeinoelämän aluevarauksena.

Tarkoituksenmukaisempi merkintä aivan alueen läntiselle osalle on taajamatoimintojen alue, jotta vältyttäisiin antamasta viesti, että kaupallisten palvelujen alue voisi ulottua näin kauas.

Palvelualueet: Palvelualueita ja -kohteita (P) ovat Lahdessa Päijät-Hämeen keskussairaala, Niemen kampus ja Pajulahden urheiluopiston alue. Alueet liittyvät terveydenhuollon, koulutuksen, tutkimuksen sekä liikunnan ja urheilun seudullisesti

merkittäviin toimintoihin. Niemen kampuksen esittäminen kohdemerkinnällä on maakuntakaavan mittakaavan vuoksi perusteltua, mutta merkintä tulisi siirtää alueen nurkasta lähemmäksi Lahden kampusta.

Erityisalueet

Pippon karting-radan ja speedway-radan osalta Lahden kaupunki nostaa esiin tarpeen esittää korvaavat alueet maakuntakaavassa. Pienempänä huomiona kaavaselistuksesta puuttuu maininta litin Kymiringin alueesta.

Uudenkylän EO/MU – maa-aineisten ottoalue on maakuntakaavassa esitetty liian suurena ja Lahden kaupunki edellyttää sen rajauksen korjaamista.

Virkistysalueet

Virkistysalueverkoston taustaksi on laadittu virkistysalueselvitys (luonnos 2024), jossa eri kohteita on kuvattu kohteiden nykytilaa. Lahden kohteet puuttuvat luonnosversiosta.

Lahden alueelle on merkitty yhdeksän virkistysaluetta (V), yksi virkistyskohde sekä kolme maa- ja metsätalouden aluetta, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).

Lahden kaupunki esittää, että Jokimaan virkistysalueen rajausta tarkistettaisiin Lahden yleiskaava 2035 mukaisesti laajemmaksi. Alueella toimii Jokimaan ravikeskus, jolla on tavoitteena kehittyä Etelä-Suomen merkittävimmäksi ravikeskukseksi. Lahden yleiskaavassa nämä toiminnan muutostarpeet on huomioitu.

Turranmetsän virkistysalue esitetään rajattavaksi kiinni alueen länsipuoliseen taajama-alueeseen. Lahden yleiskaavassa VR-alue ulottuu Vehkosillantieen saakka.

Lapakiston ulkoilualueesta (MU) ehdotetaan rajattavaksi osa-alue uudeksi virkistysalueeksi Lahden yleiskaava 2035 VR-rajauksen mukaisesti.

Linnaistensuon luonnonsuojelualueen ja Pippon ulkoilualueen liittäminen kiinni toisiinsa edistäisi Kerinkalliolta Linnaistensuon kautta Nastolaan suuntautuvan ulkoiluyhteyden kehittämistä.

Kartanonmaa-Paakkolanmäki-väliselle alueelle esitetään, että V-aluetta laajennettaisiin (maakuntakaavakartan tarkkuustaso huomioiden) etelään vastaamaan paremmin Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) mukaista VR-alueen rajausta.

Rälssin ja Renkomäen nykyiset maa-ainesten käsittelyalueet on esitetty maakuntakaavassa virkistysalueina. Lahden yleiskaavassa 2035 kyseiset alueet on esitetty kaksoismerkinnällä. Tavoitetila yleiskaavassa on virkistyskäyttö, joten merkinnällä ei ole ristiriitaa, kun ajatellaan maakuntakaavan tavoitevuotta 2060. Selostukseen on kirjattava, että näillä alueilla on nykyään maa-ainesten ottoa tai maa-ainesten läjitystä ja ne muuttuvat virkistyskäyttöön myöhemmin.

Ekologiset yhteydet

Ekologisen verkoston taustana on toiminut viherverkostoselvitys (2021), jossa on koottuna tiedot maakunnan merkittävistä luonnon ydinalueista ja niiden välisistä merkittävistä yhteyksistä sekä kriittisistä epäjatkuvuuskohdista. Lahden kaupunki pitää toimivana ja hyvänä uutta kriittisen ekologisen yhteyden merkintää Kerinkalliolta Ruolaan.

Nastolan nauhataajaman alueella ekologinen yhteys katkeaa Nastolan kirkonkylän ja Rakokiven välillä. Alueelle ei ole myöskään esitetty ulkoilureittiyhteyttä.

Salpausselän laella kaupunkirakenteen keskellä kulkeva ekologinen yhteys toimii käytännössä myös ulkoilureittinä, sen mukaillessa nykyistä Loistopolun linjausta. Puuttuvalle osalle tulisi esittää joko ekologinen yhteys tai ulkoilureitti.

Viherverkostoselvityksessä Lapakiston ja Nastola-Heinsuon luonnon ydinalueiden välille on merkitty ekologinen yhteys Salpausselän poikki. Lahden kaupunki esittää

tämän yhteyden lisäämistä maakuntakaavakartalle vastaavasti kuin Lahden yleiskaava 2035:ssä.

Luonnonsuojelu

Lahden kaupunkitaajaman sisällä on lukuisia luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita, jotka eivät näy kaavakartalla sen tarkkuustasosta johtuen. Monet näistä luontoarvoiltaan merkittävistä kohteista sijaitsevat kaavakartalla osoitettujen kriittisten ekologisten yhteyksien kohdalla tai niiden välittömässä läheisyydessä. Tällaisia kohteita on muun muassa Myllyojassa, Jokimaalla, Kujalassa, Latomäessä, Kariniemessä ja Vappulassa. Kaavakartalla esitettyjen ekologisten yhteyksien säilyminen riittävän leveinä ja aidosti eliöstön tarpeita palvelevina sekä eri elinympäristöt yhdistävinä "siltoina" on erittäin tärkeää luontoarvojen heikentymisen ehkäisemiseksi.

Kaavaselostusluonnoksen mukaan kaavakartalla osoitetaan vähintään viiden hehtaarin kokoiset luonnonsuojelualueet. Tämän perusteella kaavakartalta puuttuva suojelupäätöksen jo saanut Ritamäen luonnonsuojelualueen laajennus (5 ha) esitetään nostettavan kaavakartalle. Lisäksi kaavakartalle esitetään ehdotusvaiheessa nostettavan mahdolliset muut maakuntakaavan luonnosvaiheen päättymisen ja ehdotusvaiheen kuulemisvaiheen alkamisen välillä suojelupäätöksen saaneet vähintään viiden hehtaarin luonnonsuojelualueet.

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö

Maakunnallisesti arvokkaista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista on tehty päivitysinventointi kaavoituksen yhteydessä. Lahteen sijoittuu 54 rakennetun ympäristön kohdetta, joista 9 on uusia. Myös maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajauksia ja kuvauksia on tarkennettu. Maisema-alueita sijoittuu Lahteen 12 kohdetta, joista yksi on uusi kohde.

Maisema-alueiden rajauksissa päivityksiä on tehty Nastolan Immilän kulttuurimaisema-alueeseen, Koiskalan kulttuurimaisemaan sekä Arrajoen kulttuurimaiseman rajaukseen. Uusi kohde on Urheilukeskuksen ja Radiomäen maisema-alue.

Kaavaluonnoksen valmisteluvaiheessa Lahden kaupunki on esittänyt rajauspäivityksiä ns. museon selvityssuuteen kuuluneisiin maisema-alueisiin, johtuen nykyisten rajausten huomattavasta suurpiirteisyydestä. Lahden kaupunki esittää Kankaan maisema-alueen rajauksen tarkentamista siten, että nykyinen Villähteen pienteollisuusalue ei sijaitisi maisema-alueella.

Maakuntakaavakartalla rakennetun ympäristön kohteet ja maisema-alueet on yhdistetty saman merkinnän alle, mikä on alueiden päällekkäisyyksien takia järkevää. Merkintänä käytetty rasteri on kuitenkin vaikealukuinen erityisesti alueilla, joissa on paljon muitakin merkintöjä. Rasterin luettavuutta voisi helpottaa esimerkiksi reunaviiva.

Maakuntakaavakartalla on esitetty arvokkaina geologisina muodostumina valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet, valtakunnallisesti arvokkaat harjualueet sekä maakunnallisesti arvokkaat harjualueet tai muut geologiset muodostumat. Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat on esitetty vain liitekartoilla. Olisi selkeämpää, jos kaikki valtakunnallisesti merkittävät geologiset arvot olisivat löydettävissä kaavakartalta, vaikka ne eivät varsinaisesti suojeluohjelmiin kuulukaan.

Energia ja huoltovarmuus

Maakuntakaavan luonnoksessa on mukana tärkeitä uusia teemoja, kuten päästöttömien käyttövoimien jakelupiste (Pippo ja Veljeskylä) ja huoltovarmuus näkökulmasta puutermiinaalien ohjeellinen sijainti.

Vihreä siirtymä on seudun elinvoimalle ja profiloitumiselle keskeinen teema. Maakuntakaavan tulisi edistää vahvasti vihreän siirtymää, kuten uusiutuvia energialähteitä. Uudet seudulliset tavoitteet on tärkeä tunnistaa maakuntakaavatasolla, jotta ne tulevat huomioiduksi tarkemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavassa on osoitettu asetusten mukaisesti päästöttömien käyttövoimien jakelupisteet, mutta vain kaksi seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta. Vihreää siirtymää edesauttaisi uusiutuvan energian potentiaalisten tuotantoalueiden osoittaminen jollakin tavalla maakuntakaavakartalla. Maakunnallisesti merkittävien tuulivoima-alueiden lisäksi kartalla voisi osoittaa tarkempaan tarkasteluun soveltuvat, esimerkiksi yli 50 hehtaarin laajuiset aurinkovoima-alueet.

Maakuntakaavan luonnoksessa on osoitettu uudet ja kehitettävät voimalinjat. Lahden kaupunki pitää esitystapaa hyvänä, mutta edellyttää, että maakuntakaavakartalle lisätään uusi 110 kV voimalinja, joka Lahden yleiskaavassa 2035 on osoitettu kulkemaan moottoritien vartta Holman-Kymijärven maantieltä koilliseen Vierumäen suuntaan.

Liikenne

Savon oikorata on keskeinen seudullinen kehittämiskohde. On hyvä, että linjausta on selvitetty vireillä olevassa maakuntakaavassa. Lahden yleiskaavassa 2035 osoitettu Latomäen s-mutkan oikaisu on jätetty pois maakuntakaavaluonnoksesta. Oikaisu on yleiskaavan hyväksymisen jälkeen selvitystyössä todettu kalliiksi ja tarpeettomaksi matalan nopeuden alueelle, minkä takia oikaisusta luopuminen on perusteltua. Savon oikorataselvityksen jatkotarkastelussa olisi hyvä tarkistaa Seestan elinkeinoelämän alueen potentiaali toimia uutena liikennepaikkana. Lisäksi maakuntakaavan ehdotusvaiheessa olisi hyvä tutkia Nastolan liikennepaikkojen sijoittamista maankäytöllisesti potentiaalisempiin paikkoihin, jotka tukisivat parhaalla mahdollisella tavalla kestävästä kaupunkiliikunnasta Nastolan alueella.

Maakuntakaavaluonnoksessa esitetty uusi Miekkion eritasoliittymä on myös Lahdelle tärkeä. Liittymän toteutuminen palvelee ja vahvistaa Lahden, Hollolan ja Orimattilan uutta seudullista eteläistä työpaikka- ja elinkeinoelämän vyöhykettä. Lisäksi Hollolan Nostavan alueelle on osoitettu uusi liikennepaikka. Liikennepaikan osoittaminen seudullisesti merkittävälle asumisen ja elinkeinotoiminnan alueelle on tärkeä MAL-sopimuksessa sovittu toimenpide, joka edistää kestävästä kaupunkiliikunnasta.

Maakuntakaavakartalla esitettyjen satama-kohdemerkintöjen sijaintia olisi hyvä tarkistaa Lahden kaupungin alueella sijaitsevien Teivaan, Matkustajasataman ja Niemen sataman osalta. Lisäksi pyöräilyreitit -liitekartalla esitetty Eurovelo 11-pyörämatkailureitti olisi hyvä esittää maakuntakaavan ehdotusvaiheessa varsinaisella kaavakartalla. Reitin esittäminen kaavassa antaisi enemmän selkänöjää reitin kehittämiseksi, koska reitillä ei ole tällä hetkellä esimerkiksi fyysistä opastusta.

Tieliikenteen verkosto -liitekartalla osoitettu parannettava poliisin valvontapiste Villähteen eritasoliittymän länsipuolella, on esitetty poistettavaksi valtatie 12 tiesuunnitelmassa välillä Joutjärvi–Uusikylä. Lisäksi Veljeskylän eritasoliittymän itäpuolelle esitettyä uutta poliisin valvontapistettä ei ole huomioitu tiesuunnitelman laadinnassa. Sen sijaan valtatie 12 tiesuunnitelmassa välillä Uusikylä–Tillola on esitetty uusi pysäköintialuepari Haarankylän kohdalle, jota voi käyttää myös poliisin tarkastustoimintaan. Nämä asiat olisi hyvä huomioida ehdotusvaiheessa.

Maakuntakaavan selostuksessa sivulla 72 valtatie 12 koskevassa kappaleessa on mainittu Koiskalan uusi eritasoliittymä. Kyseessä on Kolavan eritasoliittymä. Sivulla 73 on mainittu Uudenmaankadun eteläosan parannus. Katuosuutta parannettiin Mannerheiminkadun ja Renkomäen eritasoliittymien välisellä osuudella.

Kaavakartan esitystapa

Lahden kaupunki pitää hyvänä tavoitteena maakuntakaavan esitystavan yleispiirteistämistä. Luonnosvaiheen kaavakartassa esitystavan tarkkuus vielä

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 17.11.2025

vaihtelee ja Lahden kaupunki toivoo yleispiirteisen esitystavan yhtenäistämistä ehdotusvaiheessa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lausunnon lähetys P-H liitolle.